

Prof. MUDr. Alojz Ján CHURA

profesor detského lekárstva

* 11. 06. 1899 – Hliník nad Váhom

+ 24. 07. 1979 – Trenčín

Zastupujúci rektor SU od 3.1. do 9.2.1939

a od 19.5. do 23.9.1939

O obraze:

autor: Veronika Vaculová, 2008

olej, plátno, 100 x 80 cm

umiestnenie: zasada ka Vedeckej rady UK

majetok UK

- 1918 – Piaristické gymnázium v Nitre
- Vysokoškolské štúdium – LF Budapeštianskej medicárskej kráľovskej univerzity (1917-1919), LF MU v Brne (1919-1920), LF UK v Bratislave (1923 – MUDr.)
- Študijné cesty: 1928 – Anglicko (Londýn, Manchester, Edinburgh), Holandsko (Amsterdam, Leyden, Utrecht), Nemecko (Berlín); 1931 – Nemecko (Berlín)
- 1918 – dôstojnícka škola vo Veszpréme (MR)
- 1921 – 1923 demonštrátor Detskej kliniky LF UK v Bratislave
- 1923 – 1925 asistent Histologicko-embryologického ústavu LF UK v Bratislave
- 1925 – 1933 klinický sekundár Detskej kliniky LF UK v Bratislave
- 1927 – 1931 vedúci lekár protituberkulózneho dispenzára Masarykovej Ligy proti TBC pri Detskej klinike LF UK
- 1930 – súkromný docent detského lekárstva LF UK
- 1931 – 1933 dočasný prednosta Detskej kliniky LF UK
- 1933 – 1936 mimoriadny profesor LF UK v Bratislave
- 1933 – 1945 prednosta Kliniky pre choroby detské LF UK (SU)
- 1936 – 1945 riadny profesor detského lekárstva LF UK (SU)
- 1938/39 (od 3.1.1939 do 9.2. a od 19.5. do 23.9.1939) – zastupujúci rektor SU
- 1940/41, 1941/42 – prorektor SU
- 1938/39 – dekan LF UK
- 1939/40 – prodekan LF SU
- 1945 – 1976 primár a lekár Detského oddelenia Štátnej nemocnice v Trenčíne

Zakladateľ a organizátor moderného detského lekárstva na Slovensku,

žiak prof. J. Brdlika na Detskej klinike a prof. Zd. Frankerbergera na Histologickom ústave LF UK v Bratislave. Ako klinický sekundár absolvoval študijné pobyty v detských nemocniciach v krajinách západnej Európy (v londýnskej Hospital for Sick Children in Great Ormond Street, na fyziologickom ústave u prof. R.J. S. MacDowella na King's College, na klinikách v Manchestri, Utrechte a v Berlíne). V Amsterdame navštívil detskú kliniku, ktorá bola ako prvá v Európe riadená ženou – prof. Corneliou de Lange. Vo svojej vedeckovýskumnej práci a klinickej praxi sa zameriaval na výskum a profylaxiu detských chorôb na Slovensku – psoriázu (lupienku), záškrt, cystitídu v detskom veku, skoliotické úchyľky detí a pod. Analyzoval príčiny klesajúcej pôrodnosti na Slovensku, pričom poukázal na jej negatívne dôsledky pre budúcnosť. Pod jeho vedením vypracovala klinika, spolu s pražskou detskou klinikou, postup pri liečbe krivice jednorázovými dávkami vitamínu D, ktorý sa neskôr zaviedol ako prevencia proti tejto chorobe na území celej republiky. Pod a jeho návrhu bol vybudovaný liečebný ústav detskej tuberkulózy v Lučivnej a ústavy pre mentálne zaostalé a telesne chybné deti pri Ľvovom moste v Bratislave. V roku 1953 bol jedným zo spoluzakladateľov Školského strediska pre postgraduálne doškolenie lekárov na Slovensku, neskoršieho Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov.

Publikácia nájdete (výber)

Posmrtné zmeny cytologické (1925); Les changements cytologiques postmortaux (1925); Beitrag zur Fixation der Mitochondrien (1925); Vliv infekčních chorôb na detský vegetatívny systém nervový (1926); Cytologický obraz lupenky u detí (1927); Contribution to the study of the autonomie nervous system in children. (1927); Differia (1929); Vzťahy našej pediatrie k dieťaťu a školskému veku (1930); Neuropathia u detí, jej príčiny, vývoj a therapia (1930), Problém heredity v paediatrici (1930); Niektoré poznatky o Heineovej a Medinovej chorobe z malej epidémie na Slovensku v roku 1931 (1931); Beitrag zur Therapie der exsudativen Pleuritis im Kindesalter (1931); Über die Beziehungen der Bedingungsreflexe zur Entstehung der kindlichen Neuropathie (1932); Stav parasympathiko-insulárneho systému v neuropathii detskej (1932); Slovensko bez dorastu? I., II. (spoluautor, 1936, 1938); Programové poznámky na okraj peľivosti o mládež na Slovensku (1933); Skúsenosti s ochranným ošivením proti difterii anatoxinom podľa Ramona v Bratislave (1933); Umelá výživa kojenca (1934); Skoliotická úchyľka chrbtíky u pneumonis v detskom

veku (1934); Príspevok k otázke "cystitid" v detskom veku (1934); Stomatologia slovenskej školskej mládeže zvolenského školského inšpektorátu. Anthropologie (1934); Sociálna pediatria (1943); Nákazlivé choroby a ich profylaxia (1944); Infekčné choroby v detskom veku (1949); Choroby dýchacích orgánov a ich spoločenský význam (1962); Pneumologické problémy (1962); Po udŕštení loveka (1969); Psychovegetatívny syndróm v detskom veku (1969); Choroby dýchacieho systému u detí (1971).

lenstvo vo vedeckých spoločnostiach a odborných komisiách

Predseda Slovenskej odbory Pediatrickej spoločnosti J. E. Purkyňa, Pediatrického spolku na Slovensku, Spolku pre postavenie a vydržiavanie univerzitnej katedry a akademickej menzy, Peľlivosti o zdravie vidieka; **miestopredseda** Ústredia starostlivosti o mládež, Československého červeného kríža na Slovensku; **prednosta** Pedopsychologického ústavu pre Slovensko, poradní starostlivosti o matky a kojencov v Bratislave.

len Uenej spoločnosti Šafárikovej, Deutsche Gesellschaft für Kinderheilkunde, Gesellschaft für Verdauungs- und Stoffwechsel-Krankheiten v Berlíne, Národného výboru zdravotníckej Malej dohody, Štátnej zdravotníckej rady, hospodárskej komisie SU.

Vyznamenania

Štátna cena, Rad práce (1969), Zlatá medaila J. E. Purkyňa, Medaila za vernú službu v zdravotníctve.

Pramene a bibliografia:

- AUK, fond Rigorózne spisy, šk. r. 1922/23 . 2483/82
- AUK, Zápisnica akademického senátu UK z 26.1.1939, s. 5, 19.5.1939, s. 3.
- AUK, fond RUK I., kart. 19: Protokol zo dňa 23.9.1939 o odovzdaní úradu rektora SU zástupcom rektora SU prof. MUDr. A. Churom rektorovi prof. JUDr. V. Tukovi.
- AUK, fond Habilitačné spisy LF UK, kart. 10.
- AUK, fond Učiteľia LF UK, kart. 5.
- Soznam osôb a ústavov taktiež štátnych skúšobných komisií podľa stavu na začiatku študijného roku 1938-39 (okrem ZOÚ). Bratislava 1938, s. 21.
- ZOÚ 1941-42. Bratislava 1941, s. 24-25.
- ZOÚ 1944-45. Bratislava 1945, s. 27.
- Dolan, O.: Prehľad profesorov 1919-1966. Prehľad pracovísk 1919-1948. Bratislava 1968, s. 27, 183, 202, 203.
- 50 rokov Univerzity Komenského. Vydané príležitosti 50. Výročia založenia Univerzity Komenského. Bratislava 1969, s. 150-151.
- Encyklopédia Slovenska. Bratislava 1978, II. zv., s. 427.
- Sedláčková, E.: 75 rokov Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave 1919-1994. Bratislava, s. 26.
- Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Martin 1987, II. zv., s.479.
- Prof. MUDr. Alojz. J. Chura 1899/1999. Bratislava 1999, s. 5,6,11,12.

Spracoval: PhDr. Viliam Csáder, vedúci Archívu UK